دلیل ششم و هفتم منکرین اعتبار رؤیت قبل از زوال؛ دلیل خاص

> **الساادس: ما رواه الشيخ في التهذيب، عن جرّاح المدائني، قال: قال أبو عبد الله عليه السّلام: «من رأى هلال شوّال بنهار في شهر رمضان فليتمّ صيامه»**
>
> **السابع: ما رواه الشيخ في التهذيب، عن محمّد بن عيسى قال: كتبت إليه: جعلت فداك، ربّما غمّ علينا هلال شهر رمضان، فيرى من الغد قبل الزوال و ربّما رأيناه بعد الزوال، فترى أن نفطر قبل الزوال إذا رأيناه أم لا؟ و كيف تأمرني في ذلك؟ فكتب عليه السّلام: «تتمّ إلى الليل، فإنّه إن كان تامّا لرئي قبل الزوال».[1]**

دلیل ششم و هفتم برای قول مشهور را قبلاً اشاره کرده‌ام؛ اساس دلیل مشهور و روایتی که دلیل خاص بر حرف آن‌ها است، همین روایت ششم و هفتم است. و لذا ما سند آن را الآن بررسی نمی‌کنیم چون بعداً جناب سید می‌خواهند آن را تضعیف کنند. آن جا که رسیدیم بررسی سندی می‌کنیم.

«الساادس...من رأى هلال شوّال بنهار في شهر رمضان فليتمّ صيامه»؛ دلالت خیلی روشنی دارد. این نهار قبل از زوال را هم می‌گیرد. «فلیتم صیامه». لذا چون این روایت بر خلاف نظر سید است، سید در کار تضعیف آن می‌روند.

«السابع: ... كتبت إليه: جعلت فداك، ربّما غمّ علينا هلال شهر رمضان، فيرى من الغد قبل الزوال و ربّما رأيناه بعد الزوال، فترى أن نفطر قبل الزوال إذا رأيناه أم لا؟»؛ چون روایتی را قبلاً شنیده بود. **«و كيف تأمرني في ذلك؟ فكتب عليه السّلام: «تتم إلى الليل، فإنّه إن كان تامّا لرئي قبل الزوال»؛** اگر ماه سی روزه باشد قبل از زوال هم ببینند اشکالی ندارد. ماه سی روزه است، اگر قبل از زوال هم باشد خُب دیده باشید، باید تا آخر روز روزه را تمام کنید. تعبیر روایت قبلی خیلی جالب است؛ «من رأى هلال شوّال بنهار في شهر رمضان»؛ شاید صحبتش شد؛ هلال هلال شوال است. منا قشاتی شد که اگر در روز دیده شد هلال شوال نیست، باید صبر کنیم تا وقتی در شب دیدیم هلال شوال باشد. نه، اگر روز هم دیدید هلال، هلال شوال است اما در ظرف «شهر رمضان». گویا در این روایت منافاتی بین این دو نیست. از باب حکم به برچسب زنی روز منافاتی نیست. هلال، هلال شوال است و شکی در آن ندارید، اما به امروز چه برچسبی بزنیم؟! بگوییم چون هلال دیدیم اول شوال است؟ یا بگوییم چون در روز دیدیم

سیام ماه مبارک است؟ برچسب زنی آن مهم است و مانعی ندارد. هلال، هلال شوال است اما در شهر رمضان.

شاگرد: ذیل حدیث را چطور ترجمه می‌کنید؟ «فإنّه إن كان تامّ لرئي قبل الزوال».

استاد: چون سید راجع به مفاد حدیث مفصل بحث می‌کنند، بعداً می‌رسیم. این دو حدیث مهم است. سید همین سؤال را مطرح می‌کند؛ هم سند را در می‌کنند و هم نسبتاً مفصل بحث می‌کنند. در السابع متن مفصلی دارند.

---

[1] رؤیت هلال، ج۳، ص: ۱۹۸۰

بازبینی #1
ایجاد شده 5 آوریل 2026 13:10:41 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 آوریل 2026 13:12:15 توسط ... .